

บุคลิกภาพทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ว่าที่ ร.ต.ล. อีรัชช โอสถานนท์

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-926-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017647 117322583

POLITICAL PERSONALITY AND POLITICAL PARTICIPATION

POL. CAPT. THEERAJ OSATHANOND

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS

DEPARTMENT OF GOVERNMENT

GRADUATE SCHOOL

CHULALONGKORN UNIVERSITY

1991

ISBN 974-578-926-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บุคลิกภาพทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

โดย

ว่าที่ ร.ต.อ. อีรัชต์ ไอสถานนท์

ภาควิชา

การปกครอง

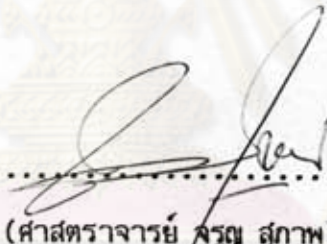
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ห่องแก้ว

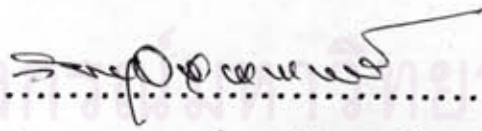
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ห่องแก้ว)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อ วิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ว่าที่ ร.ต.อ. อีรัชช โอสถานนท์ : บุคลิกภาพทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
(POLITICAL PERSONALITY AND POLITICAL PARTICIPATION) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.พรศักดิ์ ห่องแก้ว, 226 หน้า. ISBN 974-578-926-7

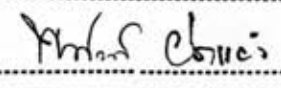
การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาถึงบุคลิกภาพทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจระดับรองสารวัตร ที่สังกัดกองตรวจคนเข้าเมืองส่วนกลางว่ามีบุคลิกภาพทางการเมืองอย่างไร ปัจจัยลักษณะการได้รับการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพทางการเมืองหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ยังศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ของข้าราชการตำรวจที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแตกต่างกัน มีระดับความรู้ความสนใจทางการเมืองแตกต่างกัน มีลักษณะการเข้าไปเกี่ยวข้องของในองค์การแตกต่างกัน (โดยทำการควบคุมตัวแปร)

ผลการวิจัย พบว่า

1. มีความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01
2. ข้าราชการตำรวจ มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่าแบบอำนาจนิยม
3. ไม่สามารถยืนยันความแตกต่างระหว่างการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ของข้าราชการตำรวจ ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และข้าราชการตำรวจ ที่มีบุคลิกภาพทางการเมืองแบบอำนาจนิยม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05
4. มีความแตกต่างระหว่างข้าราชการตำรวจ ที่มีความรู้ความสนใจทางการเมืองสูง และข้าราชการตำรวจ ที่มีความรู้ความสนใจทางการเมืองต่ำ ในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองทุกรูปแบบ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01
5. มีความแตกต่างระหว่างข้าราชการตำรวจ ที่มีลักษณะการเข้าไปเกี่ยวข้องในองค์การแตกต่างกัน ในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และส่งเสริม บุคลิกภาพทางการเมือง และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ เพื่อให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยทั้งระบบโดยรวม

ภาควิชา การปกครอง.....
สาขาวิชา การปกครอง.....
ปีการศึกษา 2533.....

ลายมือชื่อนิสิต ว่าที่ ร.ต.อ.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

POL. CAPT. THEERAJ OSATHANOND : POLITICAL PERSONALITY AND POLITICAL PARTICIPATION. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PORNSAK PHONGPHAEW, Ph.D. 226 pp. ISBN 974-578-926-7

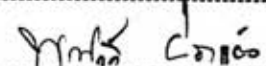
This research aimed at studying the relationships between the political personalities and the participation in politics of the sub-inspectors working for the Central Immigration Division. It investigates what their political personalities are like, whether the ways they have been brought up influence their political personalities, and how. This study also explores the differences in the political participation of sub-inspectors with different political personalities, knowledge, interest, and involvement in different kinds of organization.

The findings are as follows:

1. The sub-inspectors' political personalities are significantly related to the ways they have been brought up (with statistical significance at .01)
2. The sub-inspectors' political personalities are more democratic than authoritative.
3. There is no significant differences in political participation between the sub-inspectors with democratic personalities and those with authoritative personalities. (with statistical significance at .05).
4. There is a significant difference between the sub-inspectors who show great interest and knowledge in politics and those who have low interest and limited knowledge as far as their political participation is concerned. The difference is significant at .01.
5. Their participation in politics is significantly related to their involvement in different organization (with statistical significance at .01).

In this study, the researcher has proposed means to improve, correct and enhance the sub-inspectors' political personalities as well as their political participation in order to increase their efficiency. This will provide beneficent results to our political development according to democratic system as a whole.

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต ว่าที่ ร.ต.อ.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือด้านวิชาการ ประสบการณ์ รวมทั้งวิธีการและขั้นตอนการศึกษาวิจัย จากท่านอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ พ่องแก้ว และได้รับความกรุณาจากท่านอาจารย์ ศาสตราจารย์จรรยา สุภาพ ที่ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และด้วยความระลึกถึงบุญคุณของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุก ๆ ท่าน ซึ่งได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาของการศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยจะระลึกถึงพระคุณของท่านตลอดไป

ขอขอบคุณ คุณบุรี เจียรระสูทัตตรา ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการประมวลผลข้อมูล ด้วยคอมพิวเตอร์ และ ศต.วิกิจ ฉัตรเฉลิมกิจ เจ้าหน้าที่แผนกตรวจหาหนะทางน้ำ กองกำกับการ 2 กองตรวจคนเข้าเมือง ที่ช่วยเหลือ ประสานงาน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งหมด งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและร่วมมือจากข้าราชการตำรวจ ระดับรองสารวัตร สังกัดกองตรวจคนเข้าเมืองทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยหวังว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขออำนาจแห่งการนี้จงบังเกิดแก่เพื่อนข้าราชการตำรวจทุกท่าน ให้มีสติปัญญาและผลกำลังปฏิบัติหน้าที่อันสูงยิ่ง เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ด้วยความปลอตกภัยตลอดไป.

ว่าที่ ร.ต.อ.ธีรวัช ใสสถาณณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ต
บทที่	
1 บุคคลิกภาพทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	1
สภาพปัญหา.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	11
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	15
ขอบเขตของการวิจัย.....	16
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	16
นิยามศัพท์สำคัญ.....	17
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	21
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	21
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
ส่วนที่หนึ่ง : บุคคลิกภาพทางการเมือง.....	23
บุคลิกภาพ.....	25
ทฤษฎีบุคลิกภาพ.....	30
บุคลิกภาพทางการเมือง.....	40
ปัจจัยกำหนดบุคลิกภาพทางการเมือง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้.....	42
การอบรมเลี้ยงดู.....	42
ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู.....	44
อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูต่อบุคลิกภาพแบบต่าง ๆ.....	46
การวัดบุคลิกภาพทางการเมือง.....	48
วิธีการและเครื่องมือในการวัดบุคลิกภาพ.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย.....	53
บุคลิกภาพทางการเมืองแบบอำนาจนิยม.....	65
ส่วนที่สอง : การมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	73
ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	74
รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	79
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	89
ส่วนที่ 3 : ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั่วไปในเรื่องบุคลิกภาพทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	93
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	93
งานวิจัยในประเทศไทย.....	96
สมมุติฐานของการวิจัย.....	100
 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	 101
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	101
คุณภาพของเครื่องมือ.....	107
การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	108
กลุ่มประชากร.....	108
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	109
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	109
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	109
 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	 111
ตอนที่ 1 : ตารางข้อมูลเบื้องต้น.....	111
ความรู้ความสนใจทางการเมือง.....	113
การมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	114
รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	116
ลักษณะการได้รับการอบรมเลี้ยงดู.....	117

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 : บุคลิกภาพทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ.....	118
สรุป.....	121
ตอนที่ 3 : ความแตกต่างในบุคลิกภาพทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน.....	135
สรุป.....	145
ตอนที่ 4 : ความแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของ ข้าราชการตำรวจ.....	147
สรุป.....	152
ตอนที่ 5 : ความแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของ ข้าราชการตำรวจที่มีระดับความรู้ความสนใจทางการเมือง แตกต่างกัน.....	153
ตอนที่ 6 : ความแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของ ข้าราชการตำรวจ ที่มีการเข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์การ ในลักษณะแตกต่างกัน.....	162
สรุปผลการศึกษา.....	171
5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	174
สรุปผลการวิจัย.....	174
อภิปรายผล.....	179
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	189
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	193
บรรณานุกรม.....	195
ภาคผนวก.....	206
ประวัติผู้เขียน.....	214

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	88
4.1	แสดงภูมิหลังของข้าราชการตำรวจ.....	112
4.2	ร้อยละของข้าราชการตำรวจ จำแนกตามระดับความรู้ความสนใจ ทางการเมือง.....	114
4.3	ร้อยละของข้าราชการตำรวจ จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พิจารณาตามกิจกรรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง.....	115
4.4	ร้อยละของข้าราชการตำรวจ จำแนกตามรูปแบบการ มีส่วนร่วมทางการเมือง.....	117
4.5	ร้อยละของข้าราชการตำรวจ จำแนกตามลักษณะการได้รับ การอบรมเลี้ยงดู.....	117
4.6	บุคลิกภาพทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ.....	118
4.7	ลักษณะนิสัยของข้าราชการตำรวจ จำแนกตามบุคลิกภาพทางการเมือง.....	119
4.8	ความเชื่อมั่นในตนเองและการเคารพตนเองอย่างมีเหตุผล.....	122
4.9	ความใจกว้างยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนและรู้จักให้อภัย.....	124
4.10	ความเคารพในหลักเหตุผลและความเป็นจริง.....	125
4.11	มองโลกในแง่ดีและมีศรัทธาต่อชีวิต.....	126
4.12	เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น.....	127
4.13	วางแผนในนิสัยภาพของตน.....	129
4.14	ความเชื่อมั่นในความเสมอภาค.....	130
4.15	เคารพในหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย.....	132
4.16	รับผิดชอบในหน้าที่การงานและตื่นตัวในกิจกรรมของส่วนรวม.....	133
4.17	ความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน.....	135
4.18	เปรียบเทียบบุคลิกภาพทางการเมืองของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันเป็นรายคู่.....	136
4.19	ความแตกต่างระหว่างลักษณะนิสัยที่ 1 ของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละลักษณะ.....	137

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
4.20	เปรียบเทียบลักษณะนิสัยที่ 1 ของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละลักษณะเป็นรายคู่.....	137
4.21	ความแตกต่างระหว่างลักษณะนิสัยที่ 2 ของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละลักษณะ.....	138
4.22	เปรียบเทียบลักษณะนิสัยที่ 2 ของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละลักษณะเป็นรายคู่.....	139
4.23	ความแตกต่างระหว่างลักษณะนิสัยที่ 3 ของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละลักษณะ.....	139
4.24	ความแตกต่างระหว่างลักษณะนิสัยที่ 4 ของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละลักษณะ.....	140
4.25	ความแตกต่างระหว่างลักษณะนิสัยที่ 5 ของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละลักษณะ.....	141
4.26	ความแตกต่างระหว่างลักษณะนิสัยที่ 6 ของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละลักษณะ.....	141
4.27	ความแตกต่างระหว่างลักษณะนิสัยที่ 7 ของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละลักษณะ.....	142
4.28	เปรียบเทียบลักษณะนิสัยที่ 7 ของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละลักษณะเป็นรายคู่.....	143
4.29	ความแตกต่างระหว่างลักษณะนิสัยที่ 8 ของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละลักษณะ.....	143
4.30	ความแตกต่างระหว่างลักษณะนิสัยที่ 9 ของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละลักษณะ.....	144
4.31	เปรียบเทียบลักษณะนิสัยที่ 9 ของข้าราชการตำรวจ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละลักษณะเป็นรายคู่.....	145
4.32	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพทางการเมือง กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง.....	147
4.33	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพทางการเมือง กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามรูปแบบ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง.....	148

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.34	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพทางการเมือง กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยควบคุมตัวแปร ระดับความรู้ความสนใจทางการเมือง..... 150
4.35	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพทางการเมือง กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยควบคุมตัวแปร การเข้าไปเกี่ยวข้องในองค์การ..... 151
4.36	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้ความสนใจทางการเมือง กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยควบคุมตัวแปรบุคลิกภาพทางการเมือง แบบประชาธิปไตย กับบุคลิกภาพทางการเมืองแบบอำนาจนิยม..... 153
4.37	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้ความสนใจทางการเมือง กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยควบคุมตัวแปรบุคลิกภาพ ทางการเมือง..... 155
4.38	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้ความสนใจทางการเมือง กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ใน 4 ระดับ..... 160
4.39	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเข้าไปเกี่ยวข้องในองค์การ กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยควบคุมตัวแปรบุคลิกภาพ ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กับบุคลิกภาพทางการเมือง แบบอำนาจนิยม..... 163
4.40	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเข้าไปเกี่ยวข้องในองค์การ กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยควบคุมตัวแปรบุคลิกภาพ ทางการเมือง..... 164
4.41	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเข้าไปเกี่ยวข้องในองค์การ กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง..... 169
4.42	เปรียบเทียบความเข้มแข็งของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับรูปแบบ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง..... 172